

ශ්‍රී ලාංකික බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාවේ ප්‍රභවය¹

එන්. ඒ. විමලසේන හැලෝගම²

ලක්දිව බ්‍රාහ්මී අක්ෂර කිනම් වකවාණුවක මුලින් ම භාවිත වී ද යන්න තවමත් නොවිසඳී ඇති ප්‍රශ්නයකි. ලංකාවේ දක්නට ලැබෙන පැරණිම සාහිත්‍යමය සහ අභිලේඛනමය සාක්ෂි ආශ්‍රය කරගෙන මේ පිළිබඳ නිගමනයකට පැමිණිය යුතුව ඇත.

ක්‍රි.පූ. හයවැනි ශතකයේ සිට ලංකාවේ ලේඛන කලාවක් තිබූ බවට සාක්ෂි මහා වංශයේ සඳහන් වෙයි. ලංකාවේ උප නිවාස පිහිටුවීම පිළිබඳව එහි එන විජය පුවත ක්‍රි.පූ. හයවැනි ශතකයට සම්බන්ධ කොට ඇත. එම පුවතට අනුව දිවයිනේ රජු ලෙස අභිශේක කිරීමට සුදානම් වූ විජයය කුමරුට සුදුසු කුමාරිකාවක නොමැති කමේ අඩුපාඩු දිස් විය. විජය කුමාරයාගේ නියමය අනුව පඬි රජතුමාගේ දියණිය ලබා ගැනීමට ලංකාවෙන් මදුරා පුරයට ගිය දූතයන් පඬි රජුට පඬුරු සහ ලේඛනයක් ගෙන ගිය බැව් මහා වංශයේ සඳහන් කරයි.

පඬි රජතුමාගේ දියණිය ලංකාවට එවන විට රජු විජය රජුට ලියමනක් එවීය. ලියමනක් එවීමේ දී කිසියම් අක්ෂර ක්‍රමයක් භාවිත කළ යුතු නිසා මේ අවධියේ දී ස්වල්ප වශයෙන් මේ අනුව ලිවීමේ කලාව ලංකා වාසීන් දැන සිටි බැව් හැගේ.

තවද විජය රජතුමා ඇවෑමෙන් ලක් රජය බාර ගැනීමට සුදුස්සෙක් එවන ලෙස විජයගේ සොහොයුරු සුමිත්ත කුමරු වෙත ලේඛනයක් යැවූ බව ද මහා වංශයේ සඳහන්

¹ මෙම ලිපිය 2018 නොවැම්බර් 13 වැනි දින දිනපතා ලංකාදීප පුවත්පතේ පළමු වරට පළ විය. කතුවරයාගේ අනුමැතිය සහිතව මෙම ලිපිය මෙම සංග්‍රහයේ පළ කරනු ලැබේ.

² ශාස්ත්‍රවේදී (ඉතිහාසය ගෞරව), සමාජ විද්‍යාපති, දර්ශනපති, දර්ශනසූරි මහාචාර්ය, ඉතිහාස අධ්‍යයන අංශය, ශාස්ත්‍ර පීඨය, ජේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය, ජේරාදෙණිය. සාමාජික, ලංකා ඉතිහාස සංගමය, සාමාජික, රාජකීය ආසියාතික සංගමය
email : nawimalasena@gmail.com

කරයි. ක්‍රි.පූ. හතරවන ශතකයේ පමණ ලක් රජය කළ පණ්ඩුකාභය කුමාරයාට ශිල්ප ඉගැන් වූ පණ්ඩුල බ්‍රාහ්මණයා ලේඛන කලාව දන්නෙක් විය හැකිය. අභය රජතුමා පණ්ඩුකාභය කුමාරයාට ලිපියක් යැවීමත් කුමාරයාට එම ලිපිය කියවීමට හැකි වීමත් නිසා පණ්ඩුකාභය කුමාරයාගේ තරුණ අවධියේ දී ලේඛන කලාවක් තිබූ බැව් පැහැදිලි වෙයි. ක්‍රි.පූ. තුන්වැනි සියවසේ දෙවන පැතිස් සමයේ ලිඛිත ටැම් ලිපියක් ගැන මහා වංශයේ සඳහන් වේ. අනාගතයේ පහළවන දුටුගැමුණු නම් රජෙක් රුවන්මැලි සෑය කරවන බැව් මිහිදු මහ රහතන් වහන්සේ වදාළ විට එම පුවත දෙවන පැතිස් රජු ශිලා ස්ථම්භයක ලියා තැබීය. ගලක නෙලන ලද පළමු අවස්ථාව මෙය යැයි මහා වංශය අගවයි. තවම මෙම ලිපිය සොයාගෙන නැතත් ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී අක්ෂරවලින් ලියන ලද පැරණිතම ලිපිය මෙය විය හැකිය.

ක්‍රි.පූ තුන්වන සියවසේ දී උත්තිය කුමරු විසින් පැවිදි වෙස්ගත් මිනිසෙකු අත සිය සොහොයුරාගේ බිසොවට රහස් ලිපියක් යැවූ බව සඳහන් වේ. ලෝවාමහා ප්‍රාසාදය දුටුගැමුණු රජු විසින් කරවනු ලැබේ යන වාක්‍ය සඳහන් මිහිදු මහ රහතන් වහන්සේගේ උපදෙස් පිට ලියවූ රන්පතක් දුටුගැමුණු රජුට හමු වී එහි සඳහන් ලේඛන කියවූ බැව් මහා වංශයේ සඳහන් වේ. සාහිත්‍යමය සාක්ෂි අනුව ක්‍රි.පූ. තුන්වන සතකයේ හෝ ඊට පෙර ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී අක්ෂර භාවිත වූ බැව් පෙනේ. ලංකාවේ පැරණි අභිලේඛනමය සාක්ෂි අනුව ද ලක්දිව බ්‍රාහ්මී අක්ෂර භාවිත වූ වකවාණුව පිළිබඳ සතුටුදායක නිගමනයකට එළඹිය හැකිය. මිහින්තලයේ දක්නට ඇති බ්‍රාහ්මී ශිලා ලිපි අතර දේවානම් පියතිස්ස රජුගේ බාල සොහොයුරු වන උත්තිය රජුගේ නම සඳහන් ලිපි කිහිපයක් දක්නට ඇත.

1. අංක 34. ගමණි උතිමහරඝු (කෘතඅබ්ති) ශය ලෙණෙ දශ දිගශ සගය දිනෙ, මත පිතශ අටය
2. අංක 46 (ගමණි) උති (6) දව (න) පි (ය) මහරඝුභ කු(ය) ශුමන දෙවිය ලෙණෙ අගත අනගත වතුදිස ශගශ
3. අංක 47 දෙ (ව) න පියමභ රඝුභ ගමිණි උ(ති) .. හ නිමණෙ

මෙම බ්‍රාහ්මී ලිපි තුනේ සඳහන්වන ගාමිණි උති මහ රජු තුමා දේවානම් පියතිස්ස රජතුමාගේ බාල සොහොයුරා වන උත්තිය මහ රජු යැයි සෙනරත් පරණවිතාන මහතා හඳුනාගනී.

මේ ලිපි ගැන විග්‍රහ කරන සද්ධාමංගල කරුණාරත්න මහතා ලංකාවේ කාලනිර්ණ කළ හැකි බ්‍රාහ්මී ලිපිවල ඉහළම වකවාණුව ගැනෙන්නේ ක්‍රි.පූ. දෙවැනි ශතකයේ මුල් භාගයට යැයි සඳහන් කරයි. ඉතිහාසඥයන්ගේ අදහස් අනුව දේවානම් පියතිස්ස රජතුමා ක්‍රි.පූ. දෙසිය පනහේ සිට අවුරුදු හතළිහක් රජකර ඇත. දේවානම් පියතිස්සගෙන් පසු රජ පැමිණි උත්තිය රජු අවුරුදු දහයක් රජකළ බැව් මහා වංශය සඳහන් කරයි. ඒ අනුව උත්තිය රජුගේ රාජ්‍ය කාලය ක්‍රි.පූ. 210-200 අතර යැයි දළ වශයෙන් තීරණය කළ හැකිය. ඉතිහාසඥයන්ගේ සහ මහාවංශයේ එන මේ විස්තර නිවැරදි නම් මිහින්තලයේ දක්නට ලැබෙන ඉහත සඳහන් අංක 34, 46, 47 දරණ ලෙන් ලිපි ක්‍රි.පූ. තුන්වන ශතකයේ අගභාගයට වඩා පැරණි යැයි නිගමනය කළ නොහැකිය. මේ අනුව ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී අක්ෂරවල ප්‍රභවය ලෙස ඉතිහාසඥයන්ගේ මතය වනුයේ ක්‍රි.පූ. තෙවැනි සියවසයි.

එහෙත් මෑතකදී තුරු පුරාවිද්‍යා කොමසාරිස් දුරය දැරූ ආචාර්ය එස්. යූ. දැරණියගල මහතා විසින් අනුරාධපුරය ඇතුළු නුවර මාළිගය අසල කරවන ලද කැනීම්වල දී ක්‍රි.පූ. තුන්වැනි සියවසට ඉහත කාලයට අයත් යැයි සැලකෙන බ්‍රාහ්මී අක්ෂර සොයාගෙන ඇත. මේ අක්ෂර ඇත්තේ මැටි බදුන්වලය. මේවායෙහි වර්ග කිරීම මෑතකදී අරඹන ලදී. ඒවා අතර බ්‍රාහ්මී අක්ෂරවලින් ලියැවුණු ආදර්ශයන් දෙකක් දක්නට ලැබෙයි. මෙම දෙකම ASW 88 පාඨ සම්බන්ධයෙන් වන අතර සංස්කෘතික අන්වයන්ගේ පදනම යටතේ එය AMP 88 සමඟ සම්බන්ධයක් ඇත. මෙම සංස්කෘතික සන්ධර්භයට කාබන් 14 දින නියමය වන්නේ ක්‍රි.පූ. 767-674 හෝ 662 වශයෙනි. පළමුවැනි ආදර්ශය අසම්පූර්ණය. එහි සඳහන් වනුයේ මකාරය හා දකාරය කියා ය. එහෙත් දෙවැන්නෙහි ඉතා අසාර්ථක තත්වයක් ඇත. එම පාඨය කියවා ඇත්තේ බියා අනුරද යනුවෙනි.

එස්. යූ. දැරණියගල මහතා මෙම අක්ෂර රූප සඳහා කාල නිර්ණ සකස් කරන්නේ ක්‍රි.පූ. හත්වන සියවසේ සිට හයවන සියවස දක්වාය. එතුමාගේ එම කාලනිර්ණයන් ඉදිරිපත් කරනු ලබන්නේ පදනම් දෙකක් යටතේය. යටි අර්ථයෙන් AMP 88 (75) ASW 88 (89) කාල නිර්ණය කර ඇත්තේ ක්‍රි.පූ. 818-754 හෝ ක්‍රි.පූ. 700-540 වශයෙනි. Asw 88 (88) ඉක්මවා යමින් එය ක්‍රි.පූ. 765-447 දක්වා වශයෙනි. එම නිසා Asw 88 (88) සිට ඇති බ්‍රාහ්මී සඳහා ක්‍රි.පූ. 600-500 දක්වා ඔහු කාලනිර්ණය සකස් කරයි. එසේම එස්. යූ.

දැරණියගල මහතා පසුකාලීනව මෙම අක්‍ෂර රූප ක්‍රි.පූ. හයවැනි ශතවර්ෂයෙහි සිට හයවැනි ශතවර්ෂය දක්වා ද කාලනිර්ණය සකස් කරයි.

අනිත් පදනම වනුයේ අනුරාධ නම ආශ්‍රය කරගෙන එම අක්‍ෂර ක්‍රි.පූ. හයවැනි සියවසට අයත් යැයි නිර්ණය කිරීමයි. මෙහි එක් වළං කැබැල්ලක අනුරාධ යනුවෙන් යෙදී ඇති බව ප්‍රකාශ කරයි. අනුරාධපුරයේ පුරෝගාමියා අනුරාධ නමින් වූ විජය රජුගේ ඇමතිවරයෙකු බව මහා වංශයේ දැක් වේ. එසේම එහි අනුරාධලා ජීවත් වී තිබේ. අනුරාධපුරයේ ජීවත් වූ පණ්ඩුකාභයගේ මාමා හැඳින්වූයේ අනුරාධ නමිනි. එම නිසා මෙම අක්‍ෂර ක්‍රි.පූ. පන්සියට අයත් යැයි දැරණියගල මහතා ප්‍රකාශ කරයි. ඒ අනුව දැරණියගල මහතා ඉතා වැදගත් සොයා බැලීමක් පිළිබඳ තොරතුරු ඉදිරිපත් කර තිබේ.

එහෙත් මෙම ඉදිරිපත්කර ඇති කාලනිර්ණයන් පිළිබඳ ගැටලු කිහිපයක් මතුවන බව පෙනීයයි. අභිලේඛනයක් යනු අවුරුදු ගණනාවක් පවතින්නට ලියන ලේඛනයකි. ඒත් මැටි බදුනක ලිවීමෙන් එවැන්නක් අදහස් නොකෙරේ. එසේම එය උවමනාවෙන් කරන දෙයක් නොවේ. මූලින් ම අධ්‍යාපනය පැවතුනේ පූජකයෙක් අතේය. එය ඉන්දියාවට මෙන් ම ලංකාවටත් පොදු දෙයකි. පූජකයන්ගේ මාර්ගයෙන් රටක අනෙක් ජන කොටස් අධ්‍යාපනය ලබති. මැටි බදුන්වල ලිවීමේ තත්ත්වයක් පවතිනවා නම් ඒ වන විට අක්‍ෂර කලාව දියුණුවී තිබිය යුතුය. එසේ නම් අනුරාධපුරයෙන් හමු වූ මැටි බදුන්වල ඇති අක්‍ෂර, අක්‍ෂර කලාව වර්ධනය වීමෙන් පසුව ලේඛන ගත වූ කොටසක් ලෙස පෙනේ.

මැටි බදුන්වල කාලනිර්ණය දිය යුතු වන්නේ එම මැටි බදුන්වල ඇතුළේ අඩංගු භාණ්ඩ කුමන කාලයට අයත් දැයි විමසා කාලනිර්ණයක් දීමෙනි. ස්තර කීපයකට බෙදා එමගින් කාල නිර්ණයක් ප්‍රකාශ කිරීම නුසුදුසුය. එයට හේතුව වන්නේ ශුද්ධ ස්තර නොමැති වීමයි. එයට හේතුව වන්නේ භූගෝලීය විපර්යාස නිසා ස්තරවල වෙනස්කම් වීමට ඇති නිසයි.

මෙහිදී මතුවන තවත් ගැටළුවක් වනුයේ ක්‍රි.පූ. හයවන සියවසේ සිට තුන්වන සියවස ආරම්භය තෙක් අභිලේඛන හෝ බ්‍රාහ්මී අක්‍ෂර ඇතුළත් මැටි බදුන් හමු නොවීමයි. ක්‍රි.පූ. සයවැනි සියවසට මෙහි ඇතුළත් අක්‍ෂර අඩංගු වනවා නම් තුන්වන සියවස දක්වා අභිලේඛන තිබිය යුතුය. එහෙත් එබඳු සාක්ෂි තවම හමු වී නොමැත. එය

ද ගැටලුවකි. දකුණු ආසියාව තුළම මෙම කාලය තුළ අක්‍ෂර සඳහන් පිළිබඳ තොරතුරු හමු නොවේ. ශ්‍රී ලංකාවෙන් මෙම බ්‍රාන්චිය අක්‍ෂර මාලාව ව්‍යාප්ත වූවානම් එය ව්‍යාප්ත වූයේ කෙසේ ද ප්‍රචාරය කලේ කවු ද යන ගැටලු රාශියක් මතු වේ. එස්. යූ දැරණියගල ඉදිරිපත් කරන දෙවැනි තර්කයේ දී තවත් ගැටලුවක් මතු වේ. ඔහු එම අක්‍ෂර සඳහා දින නියම කරනු ලබන්නේ මහා වංශයේ එන ප්‍රකාශ සලකා බලා ය. මහා වංශය ලියන ලද්දේ ක්‍රි.ව. 6 වැනි ශත වර්ෂයේ දී පමණය. එසේ හෙයින් වංශකතාවේ දැක්වෙන්නේ පිළිගත හැකි සම්ප්‍රදායක් ආරක්‍ෂා කිරීමක් ද එසේ නැතහොත් වංශකතා කතුවරයා විසූ අවධියෙහි පැවති තත්වයන් ඊට පෙර කාලයට ආරෝපණය කිරීමක් දැයි ස්ථිර වශයෙන් කිව නොහැක. එම නිසා මෙම මැටි බඳුන්වල දැනට කාල නිර්ණය පිළිබඳ ගැටලු රාශියක් මතුවන බව පෙනේ. එම නිසා එය පිළිගැනීමට ද දුෂ්කරතාවක් පවතී.

මෙම මැටි බඳුන්වල යෙදෙන අක්‍ෂර පිළිබඳ කාලනිර්ණය සෙවීමේ වඩාත් උචිත ක්‍රමය ලෙස මා සලකනු ලබන්නේ එම මැටි බඳුන්වල අක්‍ෂරවලට සමානතාවක් ගන්නා අභිලේඛනවල සහ මැටි බඳුන්වල යෙදෙන අක්‍ෂර සමඟ සන්සන්ධනය කිරීමයි. එසේ සන්සන්ධනය කොට සමානතා හා අසමානතා පැහැදිලි කර, මැටි බඳුන්වල ඇති අක්‍ෂර වඩාත් සමාන වන්නේ කුමණ ශත වර්ෂවල අක්‍ෂරවලට දැයි පෙන්වා දීමෙන් මෙම ආදිතම යැයි සලකනු ලබන අක්‍ෂරවලට කාලනිර්ණයක් දීමට හැකිවේයැයි සිතමි.

ඒ අනුව මැටි බඳුන්වල ඇති අක්‍ෂර ක්‍රි.පූ. යුගයට අයත් අශෝක අක්‍ෂර සමඟ ද ක්‍රි.පූ. දෙවැනි ශත වර්ෂයට අයත් ප්‍රිපාවා අභිලේඛන සමඟ ද ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රි.පූ. තෙවැනි, දෙවැනි සියවස්වලට අයත් ගුහා ලිපි සමඟ ද සන්නන්දනය කරනු ලැබිණි. එහි දී පෙනීගිය කරුණක් වනුයේ මැටි බඳුන්වල ඇති අක්‍ෂර එම අක්‍ෂර සමඟ සමානතාවක් තිබුණත් දැඩි ලෙස අසමාන ලක්ෂණ තිබුණ බවයි. එහෙත් ක්‍රි.ව. පළමුවැනි ශතවර්ෂයට අයත් දකුණු ඉන්දීය ගුහා ලිපිවල ඇති අක්‍ෂර සමඟ මෙම මැටි බඳුන්වල යෙදෙන අක්‍ෂර සමානතාවක් ගත්තත් එහි ද අසමානතාවක් පිළිඹිබු වන්නට විය.

ඉන් පසුව ක්‍රි.ව. දෙවැනි ශත වර්ෂයට අයත් ඉන්දියාවේ අරිකමේචුවලින් ලැබී ඇති මැටි බඳුන්වල ඇති අක්‍ෂර සමඟ සන්සන්දනය කරනු ලැබිණි. එහි දී පෙනී ගිය කරුණක් වන්නේ එස්.යූ දැරණියගල මහතා ක්‍රි.පූ. භයවන ශත වර්ෂයට අයත් යැයි සලකන ලද මැටි බඳුන්වල ඇති අක්‍ෂර ක්‍රි.ව. දෙවැනි ශත වර්ෂයට අයත් අරිකමේචුවලින් සොයා ගත් මැටි බඳුන්වල ඇති අක්‍ෂරවලට දැඩි ලෙස සමානතාවක් ගන්නා බවයි.

මෙම මැටි බඳුන්වල ඇති විශේෂිතම අක්ෂරය වශයෙන් සලකනු ලබන්නේ දෙමළ (ළ) අක්ෂරයයි. එය අරිකමේඩුහි මැටි බඳුන්වල අක්ෂර මාලාවෙහි ද අඩංගු වේ. එම නිසා මෑතකවන තුරු පුරාවිද්‍යා කොමසාරිස් ධුරය දැරූ ආචාර්ය එස්.යූ. දැරණියගල මහතාගේ විශාරද ශාස්ත්‍රීය ඥානයට ගෞරව බහුමාන කරමින් මෑතක දී අනුරාධපුර ඇතුළු මාලිගාව අසලින් එතුමා විසින් සොයා ගන්නා ලද මැටි බඳුන්වල ඇති අක්ෂර ක්‍රි.පූ හයවැනි ශත වර්ෂයට නොව ක්‍රි.ව දෙවැනි ශත වර්ෂයට අයත්වන බව පෙන්වා දිය යුතු ය. මේ අනුව ශ්‍රී ලාංකේය බ්‍රාහ්මීය අක්ෂර මාලාවේ ප්‍රභවය පුරාවිද්‍යාත්මක සාධක අනුව ක්‍රි.පූ. හයවැනි ශත වර්ෂයෙහි නොව මහින්දාගමනය සිදු වූ ක්‍රි.පූ තෙවැනි ශතවර්ෂය බව සඳහන් කළ යුතුය.